

Motion till riksdagen 2009/10:So231

av **Magdalena Andersson (m)**

Arbetsvillkor för familjehem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsvillkor och trygghetssystem för familjehem.

Motivering

Över 10 000 barn och ungdomar i Sverige bor i familjehem. Det kan handla om allt från mycket korta placeringar för att reda ut en trasslig familjesituation till placeringar som varar hela barndomen. Det rör barn som i de allra flesta fall får en bättre tillvaro.

Det har blivit allt svårare att hitta familjehem åt barn som inte kan bo kvar hos sina föräldrar. Många kommuner har svårt att rekrytera i den omfattning som behövs. Samtidigt har familjehemsföräldrar ett svårt och grannliga arbete. De skall inte bara öppna för en helt ny familjemedlem, med alla påfrestningar det kan föra med sig för den egna familjen, de skall också medverka till en god och givande kontakt med den biologiska föräldern, eller föräldrarna, och ha kontakt med socialtjänst och skola m.m. Därutöver har pojkar och flickor som nuförtiden placeras i familjehem generellt sett svårare problem jämfört med tidigare. Det är fler barn och ungdomar med komplexa problembilder, där många är i riskzonen för missbruk och kriminalitet. Många har psykiska problem. Därtill kommer de ensamkommande flyktingbarnen.

En tydlig tendens är också att kommunerna i större utsträckning väljer familjevård eftersom det är en relativt billig vårdform jämfört med vård på institution.

Familjer som tar emot barnen ställs därför inför större svårigheter än för bara 10–15 år sedan. Ibland krävs det att minst en familjehemsförälder vistas hemma på hel- eller deltid för att hjälpa och stödja den unge.

Det är viktigt att skapa förutsättningar för att underlätta rekryteringen av familjehem och att olika typer av familjer kan rekryteras så att den flicka eller

Fel! Okänt namn på

pojke som behöver bo i ett familjehem kan komma till ett som är lämpligt både med avseende på barnets ursprung, språk eller annan bakgrund och som också finns i närheten av det egna hemmet.

För att öka intresset för att vara familjehemsförälder krävs omfattande information om vad det innebär att vara familjehem. Många familjer skulle både uppskatta och behöva mer utbildning, handledning och avlastning, vilket också framgår av många utredningar är en brist i familjehemsvården. Andra problem som påtalas är att familjehemsföräldrar ibland inte får tillgång till relevant information om barnet, dvs. information som kan vara nödvändig för att hjälpa barnet i dess vardag och utveckling. Det kan exempelvis handla om information från skola och hälso- och sjukvård, där man hänvisar till sekretesslagstiftningen. Det är problem som är möjliga att lösa med exempelvis medgivande från vårdnadshavare, men som ibland inte är rutin fast det borde vara det.

Att göra familjehemsuppdraget mer attraktivt handlar i första hand inte om ökad ekonomisk ersättning utan om att underlätta för familjerna med avlastning och stöd, men om den egna familjens framtid och ekonomi står på spel är det förstäeligt om presumtiva familjehemsföräldrar avstår från ett eventuellt uppdrag. Villkoren i olika trygghetssystem är i dag inte utformade efter familjehemsföräldrars förutsättningar.

Familjehemsföräldrar är uppdragstagare åt socialnämnden och således inte anställda. Det finns inga kollektivavtal som reglerar deras ersättningar och arbetsinsatser.

Uppdraget att vara familjehem är inte semestergrundande. Arvodet är såväl sjukpenning- som pensionsgrundande. Det berättigar däremot inte till tjänstepension.

Socialnämnden ska inte betala sjuklön under de första fjorton dagarna av en sjukperiod eftersom det inte föreligger något anställningsförhållande. Tiden med familjehemsuppdraget ger inte rätt till a-kassa.

Riksdagens revisorer har tidigare granskat vården av barn och unga i familjehem och där föreslagit att familjehemsvård skall likställas med förvärvsarbete och därmed också ge samma rättigheter och trygghet som andra arbeten. Jag delar den uppfattningen.

I den s.k. Barnskyddsutredningen har man fått ta ställning till hur villkoren för familjehem ska kunna förbättras. Där nämns flera punkter, bl.a. förbättrad tillsyn, mer utbildning och stöd m.m. Men inget nämns om de problem med sjukpenning, kollektivavtal m.m. som jag har redovisat här.

Jag anser att regeringen i det vidare arbetet med Barnskyddsutredningen också bör behandla familjehemmens trygghetsvillkor.

Stockholm den 25 september 2009

Magdalena Andersson (m)